

Neolit a eneolit v strednej Európe

Mgr. Peter Tóth, PhD.

Osnova prednášky

- Eneolit a jeho charakteristika
- Prírodné prostredie
- Sídlišká a fortifikácie
- Pohrebný rítus
- Duchovné predstavy

Členenie eneolitu

BRK - skupina Bajč-Retz-Křepice
 KLP - kultúra lievikovitých pohárov
 KGA - kultúra kuľovitých amfor
 MKČ - kultúra Makó-Kosihy-Čaka
 KŠK - kultúra so šnúrovou keramikou
 KZP - kultúra zvoncovitých pohárov

	Z Slovensko/Zadunajsko	V Slovensko/Severné Potisie
Neskorý eneolit (2800?-2300 BC)	MKČ, Somogyvár-Vinkovci, KŠK, KZP	Kultúra Nyírség-Zatín, KŠK
Mladší eneolit (2930-2800? BC)	Postbaden	Postbaden
Stredný eneolit (3650-2930 BC)	Badenská kultúra	Badenská kultúra
Starší eneolit (4300-3650 BC)	Lengyel IV, BRK	Tiszapolgárska, Bodrogkeresztúrska skupina, Lažňany-Hunyadihalom-Vajska

Morava	
Neskorý eneolit (2700-2300/2200 BC)	KŠK, KZP
Mladší eneolit (3100/3000-2600/2550 BC)	Postbaden, MKČ, KGA
Stredný eneolit (3500-3100/3000 BC)	Badenská kultúra
Starší eneolit (3800-3500 BC)	KLP, badenská (Boleráz) kultúra
Raný eneolit (4500/4400-3800 BC)	Jordanów, BRK

Čechy	
Mladší eneolit (2900/2800-2300/2200 BC)	KŠK, KZP
Stredný eneolit (3350-2900/2800 BC)	Badenská kultúra, Postbaden, KGA
Starší eneolit (3900/3800-3350 BC)	KLP, najstaršia badenská (Boleráz) kultúra
Raný eneolit (4500/4200-3800 BC)	II. mladší stupeň (mladší Jordanów, Michelsberg) I. starší stupeň: neskorolengyelské skupiny

Študijné materiály

- Neustupný, E. (ed.) - Dobeš, M. - Turek, J. - Zápotocký, M. 2008: Archeologie pravěkých Čech / 4. Eneolit. Praha.
- Peška, J. 2013: Morava na konci eneolitu. Olomouc.
- Podborský, V. a kol. 1993: Pravěké dějiny Moravy. Brno.
- Podborský, V. 2006: Náboženství pravěkých Evropanů. Brno.
- Šuteková, J. 2005: Špecifiká pohrebného rítu v eneolite (so zreteľom na pohrebiská v oblasti Karpatskej kotliny). In: Otázky neolitu a eneolitu našich krajín – 2004, Nitra, 321-334.
- Turek, J. 2017: Prehistoric ceremonial warfare: beginning of institutionalized violence. Journal of the World Archaeological Congress. DOI 10.1007/s11759-017-9330-x